

ZALECENIE RADY**z dnia 13 lipca 2018 r.****w sprawie krajowego programu reform Rumunii na 2018 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Rumunię programu konwergencji na 2018 r.**

(2018/C 320/22)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 9 ust. 2,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 22 listopada 2017 r. Komisja przyjęła roczną analizę wzrostu gospodarczego, rozpoczynając tym samym europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2018 r. Uwzględniła ona w należyтым stopniu Europejski filar praw socjalnych proklamowany przez Parlament Europejski, Radę i Komisję w dniu 17 listopada 2017 r. Priorytety określone w rocznej analizie wzrostu gospodarczego zostały zatwierdzone przez Radę Europejską na posiedzeniu w dniu 22 marca 2018 r. W dniu 22 listopada 2017 r. na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania, w którym nie wskazała Rumunii jako jednego z państw członkowskich, w przypadku których przeprowadzona zostanie szczegółowa ocena sytuacji.
- (2) Sprawozdanie krajowe za 2018 r. dotyczące Rumunii zostało opublikowane w dniu 7 marca 2018 r. Zawiera ono ocenę postępów Rumunii w realizacji zaleceń dla tego kraju przyjętych przez Radę w dniu 11 lipca 2017 r. ⁽²⁾, działań następczych podjętych w związku z zaleceniami dla tego kraju z poprzednich lat, a także postępów Rumunii w realizacji jej krajowych celów w ramach strategii „Europa 2020”.
- (3) W dniu 10 maja Rumunia przedłożyła swój krajowy program reform na 2018 r., a w dniu 14 maja 2018 r. – swój program konwergencji na 2018 r. W celu uwzględnienia powiązań między tymi dwoma programami poddano je jednoczesnej ocenie.
- (4) Odpowiednie zalecenia dla tego kraju znalazły odzwierciedlenie w programowaniu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych („fundusze ESI”) na lata 2014–2020. Jak określono w art. 23 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ⁽³⁾, Komisja może zwrócić się do państwa członkowskiego z wnioskiem o dokonanie przeglądu oraz zaproponowanie zmian w umowie partnerstwa i odpowiednich programach, w przypadku gdy jest to konieczne do wsparcia realizacji stosownych zaleceń Rady. Komisja przedstawiła więcej szczegółowych informacji na temat wykorzystania przez nią tego przepisu w ramach wytycznych w sprawie stosowania działań łączących skuteczność funduszy ESI z należyтым zarządzaniem gospodarczym.

⁽¹⁾ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. C 261 z 9.8.2017, s. 1.

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320).

- (5) Rumunia jest obecnie objęta częścią zapobiegawczą paktu stabilności i wzrostu. W programie konwergencji na 2018 r. rząd planuje deficyt nominalny na poziomie 2,95 % PKB w 2018 r., a następnie jego stopniowe zmniejszenie – do poziomu 1,45 % PKB w 2021 r. Przewiduje się, że średniookresowy cel budżetowy – deficyt wynoszący 1 % PKB w kategoriach strukturalnych – nie zostanie osiągnięty do 2021 r., tj. do końca okresu objętego programem. Oczekuje się także, że ponownie przeliczone saldo strukturalne w 2021 r. osiągnie poziom -2,1 %. W programie konwergencji zakłada się, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB pozostanie do 2021 r. na poziomie poniżej 40 %. Scenariusz makroekonomiczny stanowiący podstawę tych prognoz budżetowych opiera się na korzystnych założeniach. Oprócz tego nie sprecyzowano jeszcze dostatecznie środków niezbędnych do osiągnięcia planowanego deficytu docelowego.
- (6) W dniu 16 czerwca 2017 r. Rada, zgodnie z art. 121 ust. 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), przyjęła decyzję, że w Rumunii wystąpiło w 2016 r. znaczne odnotowane odstępstwo od średniookresowego celu budżetowego. W związku ze stwierdzonym znacznym odstępstwem w dniu 16 czerwca 2017 r. Rada zaleciła Rumunii przyjęcie koniecznych środków w celu zapewnienia, by nominalna stopa wzrostu publicznych wydatków pierwotnych netto ⁽¹⁾ nie przekroczyła 3,3 % w 2017 r., co odpowiadałoby rocznej korekcie strukturalnej wynoszącej 0,5 % PKB. W dniu 5 grudnia 2017 r. Rada stwierdziła, że Rumunia nie podjęła skutecznych działań w odpowiedzi na zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2017 r. i wydała zmienione zalecenie. W nowym zaleceniu Rada wezwała Rumunię do przyjęcia niezbędnych środków w celu zapewnienia, aby nominalna stopa wzrostu publicznych wydatków pierwotnych netto nie przekroczyła 3,3 % w 2018 r., co odpowiada rocznej korekcie strukturalnej na poziomie 0,8 % PKB. W dniu 22 czerwca 2018 r. ⁽²⁾ Rada stwierdziła, że Rumunia nie podjęła skutecznych działań w odpowiedzi na zalecenie Rady z dnia 5 grudnia 2017 r. Ponadto z danych za 2017 r. wynika, że w Rumunii wystąpiło w 2017 r. znaczne odchylenie od zalecanej korekty.

Zgodnie z art. 121 ust. 4 TFUE i art. 10 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1466/97 w dniu 23 maja 2018 r. Komisja wystosowała do Rumunii ostrzeżenie w sprawie odnotowanego w 2017 r. znacznego odchylenia od ścieżki dostosowania prowadzącej do osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego. W dniu 22 czerwca 2018 r. Rada ⁽³⁾ przyjęła następnie zalecenie, w którym potwierdzono, że Rumunia powinna wprowadzić niezbędne środki w celu zapewnienia, by nominalna stopa wzrostu publicznych wydatków pierwotnych netto nie przekroczyła 3,3 % w 2018 r., co odpowiadałoby rocznej korekcie strukturalnej wynoszącej 0,8 % PKB. Prognoza Komisji z wiosny 2018 r. wskazuje na ryzyko wystąpienia odchylenia od tego zalecenia w 2018 r.

- (7) W odniesieniu do 2019 r. Rada zaleciła Rumunii w dniu 22 czerwca 2018 r. przyjęcie koniecznych środków w celu zapewnienia, by nominalna stopa wzrostu publicznych wydatków pierwotnych netto nie przekroczyła 5,1 %, co odpowiadałoby rocznej korekcie strukturalnej wynoszącej 0,8 % PKB. Prognoza Komisji z wiosny 2018 r. wskazuje na ryzyko wystąpienia odchylenia od tego wymogu w 2019 r. Ponadto w prognozie Komisji z wiosny 2018 r. przewiduje się, że deficyt brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniesie 3,4 % i 3,8 % PKB odpowiednio w 2018 r. i w 2019 r., tj. przekroczy określoną w Traktacie wartość referencyjną wynoszącą 3 % PKB. Ogólnie rzecz biorąc, Rada jest zdania, że ze względu na pogarszające się prognozy budżetowe, od 2018 r. konieczne będą znaczące dodatkowe działania w celu spełnienia wymogów paktu stabilności i wzrostu, zgodnie z zaleceniem skierowanym do Rumunii w dniu 22 czerwca 2018 r. dotyczącym skorygowania znaczącego odnotowanego odstępstwa od ścieżki dostosowania prowadzącej do osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego.
- (8) Pomimo konieczności prowadzenia odpowiedzialnej polityki budżetowej Rumunia w swoim planowaniu budżetu regularnie ignoruje wymagania narzucone przez ramy fiskalne. Rumuńska ustawa o odpowiedzialności budżetowej dokonuje transpozycji paktu fiskalnego do prawa krajowego. Przewidziane w niej zasady zostały należycie skonstruowane, nie przestrzega się ich jednak w praktyce. W 2016 r. deficyt strukturalny wzrósł powyżej średniookresowego celu budżetowego, z naruszeniem reguły dotyczącej deficytu. Zarówno w budżecie na 2017 r., jak i na 2018 r. przewidziano deficyt nominalny bliski 3 % PKB, co oznacza pogorszenie salda strukturalnego niezgodnie ze wspomnianą regułą. Jeśli chodzi o zmiany budżetu wprowadzone w 2017 r., pierwsza z nich była sprzeczna z zasadą zakazującą podnoszenie pułapu deficytu nominalnego i pierwotnego w trakcie danego roku budżetowego, a druga – z zasadą zakazującą zwiększanie wydatków publicznych ogółem oraz wydatków publicznych na personel w ciągu takiego roku. Co więcej, podobnie jak w poprzednich latach, w 2017 r. aktualizację strategii budżetowej przekazano parlamentowi na długo po ustawowym terminie, w związku z czym zabrakło planowania w dłuższej perspektywie.

⁽¹⁾ Publiczne wydatki pierwotne netto to wydatki publiczne ogółem z wyłączeniem wydatków z tytułu odsetek, wydatków na programy unijne w pełni równoważonych dochodami z funduszy unijnych oraz niedyskrecjonalnych zmian w wydatkach na zasiłki dla bezrobotnych. Nakłady brutto na środki trwałe finansowane z zasobów krajowych rozkłada się na okres 4 lat. Uwzględnia się dyskrecjonalne środki po stronie dochodów lub prawnie przewidziany wzrost dochodów. Środki jednorazowe, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków, są saldowane.

⁽²⁾ Decyzja Rady (UE) 2018/923 z dnia 22 czerwca 2018 r. stwierdzająca, że Rumunia nie podjęła skutecznych działań w odpowiedzi na zalecenie Rady z dnia 5 grudnia 2017 r. (Dz.U. L 164 z 29.6.2018, s. 42).

⁽³⁾ Zalecenie Rady z dnia 22 czerwca 2018 r. mające na celu skorygowanie znaczącego odnotowanego odstępstwa od ścieżki dostosowawczej prowadzącej do średniookresowego celu budżetowego w Rumunii (Dz.U. C 223 z 27.6.2018, s. 3).

- (9) Przestrzeganie przepisów podatkowych w dalszym ciągu utrzymuje się na niskim poziomie, w szczególności w odniesieniu do podatku od wartości dodanej. W ubiegłym roku Rumunia osiągnęła ograniczone postępy w realizacji wielokrotnie kierowanego do niej zalecenia dotyczącego poprawy przestrzegania przepisów podatkowych i zwiększenia skuteczności poboru podatków. Jeśli chodzi o podatek od wartości dodanej, różnica między teoretycznie oczekiwanymi i faktycznie pobranymi dochodami pozostaje bardzo duża. Aby poprawić przestrzeganie odnośnych przepisów władze wprowadziły możliwość rozbicia płatności na raty. Rozwiązanie to ma charakter nieobowiązkowy, z wyjątkiem niewypłacalnych przedsiębiorstw i podatników o znacznych zobowiązaniach z tytułu podatku od wartości dodanej. Środek ten nie przyniósł jednak jeszcze znaczących rezultatów. Nadal nie wprowadzono elektronicznych kas podłączonych do systemu informatycznego organów podatkowych.
- (10) Poprawiła się kondycja sektora finansowego, niektóre zmiany w tym sektorze wymagają jednak monitorowania. Sektor bankowy jest dobrze wyposażony w kapitał. Poprawiła się też jakość aktywów. Ścisłego monitorowania wymaga jednak szereg trwających procedur dotyczących inicjatyw legislacyjnych, które mogą negatywnie wpłynąć na eliminowanie kredytów zagrożonych oraz na sytuację kredytowo-inwestycyjną. Niedawna obniżka składek na prefinansowane fundusze emerytalne drugiego filaru złagodziła krótkoterminowe obawy budżetowe, może jednak negatywnie wpłynąć na rozwój rynków kapitałowych.
- (11) Rynek pracy zacieśnia się od pewnego czasu z powodu wzrostu zatrudnienia, któremu towarzyszy ograniczenie siły roboczej spowodowane starzeniem się społeczeństwa i emigracją. Rumunia ma jednocześnie znaczny niewykorzystany potencjał siły roboczej, a szereg grup, takich jak osoby młode, Romowie, długotrwale bezrobotni oraz osoby niepełnosprawne, ma trudności w dostępie do rynku pracy. W ubiegłym roku Rumunia poczyniła niewielkie postępy pod względem realizacji zalecenia krajowego dotyczącego wzmocnienia ukierunkowanych działań aktywizujących i zintegrowanych usług publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem osób najbardziej oddalonych od rynku pracy. Pomimo zwiększenia zachęt finansowych dla programów mobilności, udział w aktywnych strategiach w zakresie rynku pracy był bardzo niski, natomiast obciążenie administracyjne – bardzo wysokie. Programy prac publicznych prowadzone na szczeblu lokalnym nie przyczyniły się znacząco do zapewnienia odpowiednich umiejętności oraz wsparcia przechodzenia do standardowych form zatrudnienia. Nie zarządza się też przypadkami długotrwale bezrobotnych ani beneficjentów pomocy społecznej. Współpraca między publicznymi służbami zatrudnienia a dostawcami usług socjalnych i edukacyjnych oraz dostawcami zewnętrznymi jest ograniczona.
- (12) Zagrożenie ubóstwem lub wykluczeniem społecznym jest bardzo wysokie. Dotyczy to w szczególności rodzin z dziećmi, osób niepełnosprawnych, Romów i ludności wiejskiej. Utrzymują się duże nierówności w dochodach, m.in. ze względu na niski wpływ systemu ulg podatkowych na ograniczenie nierówności w dochodach rynkowych. Wskaźnik społeczny, który stanowi podstawę obliczania najważniejszych świadczeń społecznych, nie był aktualizowany od czasu jego wprowadzenia w 2008 r. Ustawa w sprawie minimalnego dochodu zapewniającego włączenie społeczne, która miała wejść w życie w 2018 r., poprawiłaby zakres i adekwatność pomocy społecznej. Niestety jej wejście w życie zostało odroczone o ponad rok. Niższy wiek emerytalny kobiet powoduje, że niższe są również ich świadczenia emerytalne, przez co pogłębia się także problem ubóstwa osób starszych i różnic w poziomie aktywności zawodowej kobiet i mężczyzn.
- (13) Udział partnerów społecznych w opracowywaniu i wprowadzaniu w życie reform społecznych i gospodarczych jest bardzo ograniczony. Często nie uwzględnia się ich opinii, nawet jeśli są zbieżne. Zasady prowadzenia rokowań zbiorowych w Rumunii nie sprzyjają powstaniu dobrze funkcjonującego systemu stosunków pracy. Dialog społeczny charakteryzuje się niskim poziomem rokowań zbiorowych, w szczególności sektorowych, oraz niskim poziomem przynależności do związków zawodowych i organizacji pracodawców. Do najważniejszych przeszkód ograniczających jego skuteczność należą: wysokie progi w zakresie reprezentatywności oraz mało precyzyjna definicja sektorów. Jeśli chodzi o zmiany legislacyjne mające na celu poprawę istniejących zasad, postępy w tym zakresie są niewielkie.
- (14) W ostatnich kilku latach wielokrotnie podnoszono w sposób uznaniowy wysokość płacy minimalnej. Od 2015 r. wysokość minimalnego wynagrodzenia netto wzrosła o ponad 60 %. W 2017 r. około 30 % pracowników otrzymywało płacę minimalną, co oznaczało znaczne zagęszczenie struktury wynagrodzeń. Partnerzy społeczni poparli propozycję dotyczącą obiektywnego mechanizmu podnoszenia płacy minimalnej, rząd nie wprowadził jej jednak w życie.
- (15) Podaż umiejętności nie nadąża za potrzebami gospodarki. Niski odsetek osób posiadających podstawowe umiejętności i umiejętności cyfrowe niekorzystnie wpływa na konkurencyjność, poziom zatrudnienia i konwergencję. Udział w kształceniu dorosłych jest bardzo niski. Brakuje mechanizmu pozwalającego dostosowywać aktywne polityki rynku pracy do zapotrzebowania na umiejętności. Słaba jest również zdolność przewidywania przyszłych potrzeb w zakresie umiejętności oraz szacowania oczekiwanego wpływu nowych technologii. Kształcenie i szkolenie zawodowe nadal postrzegane jest jako druga opcja wyboru i nie jest wystarczająco dostosowane ani do potrzeb rynku pracy, ani do strategii specjalizacji regionalnej lub sektorowej.
- (16) Niska efektywność systemu kształcenia przyczynia się do pogłębienia nierówności szans oraz osłabia długoterminowe perspektywy wzrostu Rumunii. Zwiększenie dostępu do dobrej jakości sprzyjającej włączeniu

społecznemu powszechnej edukacji, zwłaszcza dla Romów i dzieci z obszarów wiejskich, stanowi wyzwanie. Nadal nie opracowano metodologii mającej pomóc w rozwiązaniu problemu segregacji szkolnej. Odsetek osób wcześniej kończących naukę spada, mimo że nadal jest wysoki. Trwają prace nad mechanizmem wczesnego ostrzegania mającego służyć identyfikacji dzieci, którym grozi przedwczesne porzucenie nauki, zbyt słaby jest jednak nacisk na jakość edukacji. Wprowadzono pewne środki w tym zakresie, ale zapewnienie jakości w szkołach i szkolnictwie wyższym napotyka trudności. Odsetek osób z wykształceniem wyższym jest bardzo niski. Niski jest również poziom inwestycji w edukację, przy czym właściwego wsparcia brakuje przede wszystkim szkołom, w których uczą się uczniowie w niekorzystnej sytuacji.

- (17) Poprawił się stan zdrowia ludności, nadal jednak utrzymuje się on poniżej standardów unijnych. Dostęp do opieki zdrowotnej nadal stanowi problem, co ma negatywny wpływ na rozwój dzieci, zdolność siły roboczej do zatrudnienia oraz na zdrowe starzenie się. Niski poziom finansowania oraz nieefektywne wykorzystanie zasobów ograniczają skuteczność system opieki zdrowotnej, czemu towarzyszy znaczny niedobór lekarzy i pielęgniarek. Dostęp do opieki zdrowotnej jest ograniczony z powodu rozpowszechnienia płatności nieformalnych, jak również ze względu na fizyczną odległość od infrastruktury zdrowotnej. Rumunia poczyniła pewne postępy w realizacji zalecenia dotyczącego ograniczenia zjawiska nieformalnych opłat, i wprowadza mechanizm monitorowania, którego rzeczywistej skuteczności jeszcze nie oceniono. Jeśli zaś chodzi o zalecenie dotyczące zwiększenia w ramach opieki zdrowotnej udziału leczenia ambulatoryjnego, poczynione przez nią postępy są ograniczone. Wprowadzenie w życie krajowej ochrony zdrowia utrudniają ciągle zmiany priorytetów oraz niedostateczne planowanie inwestycji.
- (18) W opracowywaniu, wdrażaniu oraz monitorowaniu polityk nadal odnotowuje się braki pod względem planowania strategicznego, procesu konsultacji publicznych oraz oceny skutków regulacji. Obniża to jakość i przewidywalność uregulowań. Ponadto częste zmiany w ustawodawstwie, takie jak poprawki do kodeksu skarbowego, mają wpływ na otoczenie biznesu. Udział zainteresowanych stron w opracowywaniu i wdrażaniu reform jest niewielki, rzadko prowadzi się też prawdziwy dialog, mimo że istnieją odpowiednie struktury instytucjonalne. Mechanizm przetwarzania uwag przekazywanych przez zainteresowane strony w ramach konsultacji publicznych nie zapewnia właściwych działań następczych. Konkretnym przykładem sytuacji ilustrującej wspomniany problem jest niedawne zlekceważenie popartego przez partnerów społecznych wniosku w sprawie obiektywnego mechanizmu podwyższania wynagrodzenia minimalnego, który pozwoliłby zastosować się do zalecenia krajowego. Nie osiągnięto żadnych konkretnych wyników w zakresie reform administracji publicznej. Opóźniło się przyjęcie odpowiednich przepisów dotyczących zarządzania zasobami ludzkimi w administracji. Rola sekretariatu generalnego rządu w zakresie kontroli jakości kształtowania polityki jest ograniczona.
- (19) Niska jakość infrastruktury, m.in. transportowej oraz wodnej i oczyszczania ścieków, ogranicza perspektywy wzrostu Rumunii. Inwestycje publiczne są mało efektywne, zwłaszcza jeśli chodzi o przygotowanie projektów i ustalanie priorytetów. Infrastruktura drogowa, kolejowa i wodna jest w złym stanie ogólnym i jest zawodna, a przewidziana reforma w sektorze transportu przebiega bardzo powoli. Postępy w zakresie reformy gospodarowania odpadami są zbyt powolne, a sektory gospodarowania odpadami stałymi i ściekami borykają się z problemami. Centralny plan transportowy oraz krajowy plan gospodarki odpadami mają na celu zapewnienie stabilnego harmonogramu inwestycji i zwiększenie zdolności administracyjnej w tych sektorach, dopasowanie przygotowania projektów i planowania strategicznego jest jednak jak dotąd ograniczone. Rumunia poczyniła ograniczone postępy w realizacji zalecenia krajowego dotyczącego lepszego określania priorytetów i przygotowywania projektów wchodzących w zakres inwestycji publicznych.
- (20) Efektywne i przejrzyste udzielanie zamówień publicznych ma kluczowe znaczenie dla rozwiązania najważniejszych problemów w zakresie polityk publicznych w Rumunii, w tym dla zwiększenia wydajności wydatków publicznych, walki z korupcją oraz zwiększenia innowacyjności i osiągnięcia trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu. Rumunia poczyniła pewne postępy w realizacji zalecenia krajowego dotyczącego wdrożenia strategii zamówień publicznych, odcinany plan nie został jeszcze jednak w pełni wdrożony. Jednocześnie nadal przysparza trudności zwiększenie efektywności zamówień publicznych oraz ich strategicznego wykorzystania, jak również zapewnienie efektywnego audytu i kontroli oszustw. Stabilność przyjętych środków oraz nieodwracalność przeprowadzanych reform wymagają ciągłego monitorowania. Wyzwania w zakresie efektywności i przejrzystości zamówień publicznych dotyczą w szczególności dużych inwestycji w infrastrukturę opieki zdrowotnej w szpitalach regionalnych w miastach Iași, Kluż i Krajowa.
- (21) Przedsiębiorstwa państwowe odgrywają kluczową rolę w sektorach infrastruktury krytycznej, takich jak energetyka i transport kolejowy. Ich wyniki finansowe i operacyjne są słabsze od wyników podmiotów z sektora prywatnego. W ostatnim czasie znacznie osłabiono ład korporacyjny przedsiębiorstw państwowych, co stanowi regres w odniesieniu do dotychczasowych postępów w realizacji zaleceń krajowych z 2015 r. i 2016 r. Nowe przepisy wprowadzane w życie w sposób niezdecydowany i podejmowane są próby wyłączenia szeregu przedsiębiorstw z zakresu ich stosowania. Co więcej, opóźniono publikację danych finansowych przedsiębiorstw państwowych. W rezultacie nadwątlono główne warunki promowania efektywnego wykorzystania zasobów publicznych oraz umożliwiono podejmowanie niewłaściwych decyzji inwestycyjnych. W lutym 2018 r. Trybunał Konstytucyjny wezwał parlament do weryfikacji przypadków wspomnianych wyłączeń.

- (22) Zmiany, jakie zaszły w minionym roku, podają w znaczną wątpliwość nieodwracalność i trwałość rumuńskich znaczących postępów w zakresie reformy systemu sądownictwa oraz eliminacji korupcji na wysokich szczeblach. Niezależność sądów jest kwestionowana, a instytucje sądowe i ramy prawne w zakresie walki z korupcją podlegają presji, przy czym dalej wstrzymane są postępy w zakresie pozostałych wyzwań. Wdrażanie krajowej strategii antykorupcyjnej na lata 2016–2020, w której przewidziano dalsze środki służące zapobieganiu korupcji i walce z tym zjawiskiem, postępuje na szczeblu technicznym. Konieczne jest jednak bardziej konkretne wsparcie polityczne, ponieważ problemy z korupcją i rządzeniem w sektorze publicznym utrzymują się na wszystkich szczeblach i stanowią jedno z największych wyzwań dla otoczenia biznesu.
- (23) W ramach mechanizmu współpracy i weryfikacji Komisja nadal monitoruje reformę sądownictwa i walkę z korupcją w Rumunii. Oba tych obszarów nie ujęto zatem w zaleceniach krajowych skierowanych do Rumuni. Są one jednak istotne dla osiągnięcia korzystnych warunków społeczno-ekonomicznych w tym kraju.
- (24) W ramach europejskiego semestru w 2018 r. Komisja przeprowadziła wszechstronną analizę polityki gospodarczej Rumunii, którą opublikowała w sprawozdaniu krajowym na 2018 r. Komisja oceniła również program konwergencji na 2018 r., krajowy program reform na 2018 r., a także działania następcze podjęte w odpowiedzi na zalecenia skierowane do Rumunii w poprzednich latach. Komisja wzięła pod uwagę nie tylko ich znaczenie dla stabilnej polityki budżetowej i społeczno-gospodarczej w Rumunii, ale także stopień, w jakim są one zgodne z unijnymi przepisami i wytycznymi, ze względu na konieczność wzmocnienia ogólnego zarządzania gospodarczego w Unii przez wnoszenie na szczeblu unijnym wkładu w przyszłe decyzje krajowe.
- (25) W świetle powyższej oceny Rada przeanalizowała program konwergencji na 2018 r., a jej opinia ⁽¹⁾ znajduje odzwierciedlenie w szczególności w zaleceniu 1 poniżej,

NINIEJSZYM ZALECA Rumunii podjęcie w latach 2018 i 2019 działań mających na celu:

1. Zapewnienie przestrzegania zalecenia Rady z dnia 22 czerwca 2018 r. w celu skorygowania znacznego odstępstwa od ścieżki dostosowania prowadzącej do osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego. Zapewnienie pełnego stosowania ram fiskalnych. Poprawę przestrzegania przepisów prawa podatkowego i poboru podatków.
2. Ukończenie reformy w zakresie minimalnego dochodu zapewniającego włączenie społeczne. Poprawę funkcjonowania dialogu społecznego. Zapewnienie ustalania płacy minimalnej w oparciu o obiektywne kryteria. Poprawę działań w zakresie podnoszenia kwalifikacji oraz zapewniania dobrej jakości powszechnej edukacji, zwłaszcza dla Romów i dzieci z obszarów wiejskich. Poprawę dostępu do opieki zdrowotnej, m.in. przez zwiększenie udziału leczenia ambulatoryjnego.
3. Zwiększenie przewidywalności procesu podejmowania decyzji za sprawą systematycznego i skutecznego wykorzystywania mechanizmów takich jak ocena skutków regulacji, konsultacje z zainteresowanymi stronami oraz udział zainteresowanych stron w opracowywaniu i wdrażaniu reform. Poprawę przygotowania dużych projektów infrastrukturalnych i ustalania priorytetów w tym zakresie oraz przyspieszenie realizacji tych projektów, w szczególności w sektorze transportowym, a także gospodarki odpadami oraz ściekowej. Poprawę przejrzystości i efektywności zamówień publicznych. Wzmocnienie ładu korporacyjnego przedsiębiorstw państwowych.

Sporządzono w Brukseli dnia 13 lipca 2018 r.

W imieniu Rady
H. LÖGER
Przewodniczący

⁽¹⁾ Na mocy art. 9 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1466/97.